

Routine Outcome Monitoring in Justitiële jeugdinrichtingen Academische Werkplaats Forensische Zorg voor Jeugd

Wat is het?

Een methodiek voor het routinematig monitoren van behandelresultaten bij jongeren in justitiële jeugdinrichtingen (JJI).

Aanleiding

Sinds 2008 wordt door verschillende organisaties voor kinder- en jeugdpsychiatrie samengewerkt aan de ontwikkeling en de implementatie van Routine Outcome Monitoring (ROM) in de jeugd-ggz. De JJI's waren destijds niet betrokken bij deze ontwikkeling. In 2011 is de AWFZJ daarom gestart met het ontwikkelen van een ROM-methodiek voor jongeren in JJI's, op basis van wat al was ontwikkeld in de jeugd-ggz en jeugdzorg.

Met ROM worden bepaalde kenmerken van jongeren op gezette tijden gemeten, om zo veranderingen gedurende het verblijf in de JJI te kunnen signaleren. Daardoor wordt zichtbaar in hoeverre een jongere baat heeft bij de behandeling en of een behandeling tussentijds moet worden bijgesteld. Daarnaast bieden de gegevens ook mogelijkheden voor conclusies op groepsniveau. Ook kunnen de gegevens gebruikt worden voor wetenschappelijk onderzoek ter verbetering van behandelingen of om behandelingen beter te laten aansluiten bij specifieke doelgroepen.

Resultaten

De keuze van de meetinstrumenten is gebaseerd op de relevantie voor de problematiek van de doelgroep, het gebruik van verschillende informanten en het toepassen van zowel zelfrapportagelijsten als beoordelingslijsten. Deze worden iedere acht maanden afgenomen bij jongeren en hun ouders/verzorgers. Daarnaast vullen de schoolmentor en de gedragsdeskundige beoordelingslijsten in.

De methodiek is in 2 instellingen uitgetest. Op meerdere momenten is de methodiek met jongeren, medewerkers en het management geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties is één instrument vervangen door een kortere, begrijpelijker vragenlijst. Ook zijn de meetmomenten aangepast om beter aan te sluiten bij de dagelijkse praktijk in de JJI's.

Op basis van alle ervaringen heeft de AWFZJ een implementatiehandleiding ontwikkeld, met daarin praktische handvatten over onder andere het proces, de privacy, de personele inzet en de benutting van de ROM gegevens. Ook heeft de AWFZJ alle medewerkers die betrokken zijn bij de ROM-methodiek getraind en zijn er handleidingen ontwikkeld voor de ICT-applicatie.

Toepassing en toekomst

Praktijk

De ROM-methodiek is vanaf november 2015 landelijk ingevoerd in alle 7 JJI's. Door de AWFZJ is een document ontwikkeld met aanbevelingen voor het beheer van ROM. Conform de aanbevelingen beschikt elke JJI over een testassistent, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de ROM methodiek. Daarnaast is er door alle JJI's gezamenlijk een datamanager aangesteld, die de gegevens beheert en de training van de testassistenten verzorgt. Tevens houdt de datamanager het overzicht over verstrekking van de data voor onderzoek en communiceert gewenste wijzigingen aan de ICT applicatie aan de ontwikkelaars. De datamanager neemt ook het initiatief tot het periodiek evalueren van de methodiek.

De ervaring leert dat de implementatie van ROM vaak moeizaam verloopt, juist omdat behandelaars vinden dat de systematiek niet voldoende aansluit bij de behandelpraktijk. Aangezien behandelaars en cliënten aan de basis staan van ROM, is het van groot belang dat zij al tijdens het proces van implementatie het nut van ROM ervaren.

Om de klinische bruikbaarheid van ROM te bevorderen is door de academische werkplaatsen Risicojeugd, Inside Out en C4Youth een toolkit samengesteld. Deze toolkit bevat praktische producten die grotendeels in de praktijk zijn ontwikkeld, geïmplementeerd en geëvalueerd. Deze producten beslaan alle onderdelen van het ROM proces, van voorlichting en training van de professional tot de evaluatie van de methodiek. De ROM toolkit is ondergebracht bij het Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie.

Opleidingen

De AWFZJ heeft trainingen ontwikkeld voor testassistenten en gedragsdeskundigen. Tijdens de training voor testassistenten komen vooral de protocollen rond de vragenlijstafnames en het gebruik van de ICT-applicatie aan bod. De gedragswetenschappers worden getraind in het gebruik van een aantal instrumenten en de benutting van de ROM-resultaten.

Onderzoek

ROM-JJI levert een schat aan gegevens over de doelgroep op. Deze gegevens worden verzameld in een database en zijn (onder voorwaarden) beschikbaar voor onderzoek. De resultaten van de herhaalde metingen kunnen input vormen voor bijvoorbeeld de achtergronden van de JJI doelgroep en de effectiviteit van de interventies. Daarnaast wordt met deze gegevens een aantal instrumenten gevalideerd en genormeerd.

Begin 2016 is een eerste onderzoek gestart naar risicotaxatie waarbij gebruik wordt gemaakt van data die met de ROM-methodiek verzameld worden. Door beter inzicht in risicofactoren en beschermende factoren wil de werkplaats meer zicht krijgen op de wijze waarop jongeren met groot risico op recidive gedetecteerd kunnen worden en op de wijze waarop een behandeling het beste kan inspelen op risico- en beschermende factoren.

Een ander onderzoek op basis van ROM-data heeft tot doel te komen tot een normering van de gebruikte vragenlijsten voor in JJI's opgenomen jongeren. Daarbij wordt ook onderzoek gedaan naar kenmerken van deze doelgroep. Tot slot vindt onderzoek plaats naar de samenhang tussen trauma en delictgedrag. Beide laatst genoemde onderzoeken zijn medio 2016 gestart.

Beleid

ROM-JJI is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van V&J met als doel de doelgroep kenmerken en het verloop en effectiviteit van de behandeling in kaart te brengen. Zeer waarschijnlijk zal de methodiek een verplicht onderdeel gaan vormen van de dagelijkse praktijk binnen de JJI's.

Projectgegevens

Titel Routine Outcome Monitoring
in de justitiële jeugdinrichting
Uitvoering door Academische
Werkplaats Forensische Zorg
voor Jeugd

Contactgegevens

Natasja Hornby
n.hornby@windesheimflevoland.nl

augustus 2017

Producten en publicaties

- www.awfzj.nl
- [Toolkit ROM](#)
- [Implementatiehandleiding ROM JJI](#)
- [Advies beheer ROM](#)